

Inleiding

Wij waarderen de kijk op het brengen van evenwicht tussen de drie elementen van de participatiewet: bestaanszekerheid, participatie en handhaving. Daarbij pleiten wij ervoor om daar waar versimpeling nodig is en er nog een slag gemaakt kan worden, dat ook te doen. Wij schatten echter in dat verschillende voorgestelde maatregelen meer vragen van enerzijds het doenvermogen van de bijstandsgerechtigde en anderzijds van de capaciteit van de uitvoeringsorganisatie. Betreft de capaciteit van de uitvoeringsorganisaties verwacht het Rijk dat zij dit zonder meer uit te kunnen voeren, zonder dat hiervoor extra middelen nodig zijn. Dit betwijfelen wij ten zeerste, waarbij er een flinke omslag gemaakt dient te worden in de werkwijze van onze professionals en een meer ontschotte samenwerking en –financiering nodig is. Dit alles gaat veel van gemeenten en uitvoeringsorganisaties vergen en kan niet tot stand komen zonder dat daar de benodigde financiële middelen vanuit het Rijk voor beschikbaar worden gesteld.

We zijn blij met de erkenning dat er een grote groep is binnen de participatiewet die niet de mogelijkheid heeft om uit te stromen naar betaald werk. We staan positief tegenover de bredere kijk op participeren en de waarde die toegekend wordt aan maatschappelijke participatie.

Daarnaast kijken wij uit naar de nadere uitwerking van spoor 3, het versterken van vakkundigheid van de professional om zo nog meer de focus te kunnen leggen op het voeren van gesprekken over de ondersteuningsbehoefte van de bijstandsgerechtigde.

Specifieke opmerkingen en vragen

Maatregel	Risico (consultatie vraag)
MAATSTAF BEPALINGEN	
Harmonisatie aanvullende bijzondere bijstand voor jongmeerderjarigen (artikel 12 PW)	Enerzijds wordt er gesproken over dat onderzoek naar verhaal een vergaande inbreuk kan maken op de privacy van de jongeren. Anderzijds wordt er niet gesproken over het niet langer meer toepassen van verhaal. Onderzoek naar mogelijkheden onderhoudsbijdrage blijft daarmee bestaan. Daarmee dus ook de inbreuk op de privacy. De maatregel betreft met name het verduidelijken van de berekeningssystematiek met ruimte voor maatwerk, wat we toejuichen.
Giften (artikel 31, tweede lid, onderdeel m, Pw)	1.Is het per definitie wel melden van de gift maar vervolgens tot € 1200 buiten beschouwing laten niet logischer? We spreken over het doenvermogen maar laten het vervolgens bij de klant of hij/zij eraan denkt om een gift van bijv. € 1225 te melden. Is dit redelijk? De klant beseft vaak niet dat het meerdere van slechts € 25 belangrijk is. 2.Voorbeeld: klant ontvangt giften, diverse, verspreid over het jaar, in verschillende bedragen. Klant moet zich er dan van bewust zijn dat het totaalbedrag al dan niet € 1200 overschrijdt. Mag dit worden verwacht?

	3. Wordt bij een gift > € 1200 slechts het meerdere gekort of de gehele gift?
Vrijlaten leningen artikel 31, tweede lid, onderdeel m Pw)	<p>1. Dus zowel een vrijlating van een lening als een gift zijn mogelijk; beiden? Gelijktijdig?</p> <p>2. Kasstortingen en bijschrijvingen kunnen een gift maar ook (onderdeel van) een lening zijn. Waar trekken we de grens? Moet er nog steeds aantoonbaar sprake zijn van een lening, d.m.v. een contract, o.i.d.?</p> <p>3. Bijschrijvingen/kasstortingen vragen om controle van bankafschriften. Zoals nu. Tot hoever mogen we teruggaan in de tijd als de klant zelf e.e.a. moet bewaken aantonen én we rekening moeten houden met het doenvermogen van de klant? 4. Praktijk: klant geeft aan dat er sprake is van een lening; kan dit onvoldoende aantoonbaar maken. I.p.v. toe te rekenen tot middelen kan het bedrag alsnog, ter plaatse, als gift worden aangemerkt (< € 1200,00)?</p>
Invordering	Geen op-aanmerkingen. Wachten op nadere regelgeving.
Giften in natura: waarden	<p>Thans wachten op kwalificatie door regering. Tegelijkertijd lijkt het eerder te gaan om het voldoen aan een maatschappelijke discussie dan aan de werkelijkheid. Als giften in natura niet worden gemeld/gesignaleerd, kan er ook niets worden gewaardeerd. Dat blijft een feit. Daarnaast roept waardering ook tal van vragen op. Hoe aannemelijk te maken dat bijv. boodschappen reeds maanden (zoals vermoed) en niet slechts weken (zoals wordt verteld) als gift worden verkregen?</p> <p>Wordt er voldoende stilgestaan bij de praktische uitwerking hiervan. Landelijke uniformiteit is hier gewenst.</p> <p>CRvB 23-8-2021, ECLI:NL:CRVB:2021:1918 Discrepancie: Boodschappen zijn geen middelen. Kunnen niet te gelde worden gemaakt om daarvan te leven. Ze kunnen daarom ook niet worden aangemerkt als gift.</p> <p>Beoordeeld moet worden of sprake is van een zodanige besparing, dat het gerechtvaardigd is de bijstand lager vast te stellen. (Bron: Gemeentenieuws van SZW 2021-06, uitspraak CRvB in de zaak gemeente Wijdemeren).</p>
Vermogen	<p>1. Er wordt opgemerkt dat slechts bij een beperkt deel van de bijstandspopulatie sprake is van enige vorm van vermogen (< 30%). En een zeer beperkte groep beschikt over een vermogen dat hoger ligt dan de huidige normen voor kwietschelding lokale belastingen.</p> <p>Echter, ook hier staat het aansluiten bij het 'doenvermogen' van de klant haaks op het door diezelfde klant zelf moeten bijhouden van het vermogen.</p> <p>2. Praktijkvraag. Per 1-1 is de nieuwe berekenwijze van kracht. Hoe zien de overgangsbepalingen eruit? Geldt het voor bijstands aanvragen met een toekenning vanaf 1-1 of met een aanvraagdatum vanaf 1-1-1?</p> <p>3. Populatie bijstand is kwetsbaarder; tegelijkertijd moeten zij zelf hun vermogen, giften, leningen bijhouden. Mag en kan dit worden verwacht?</p>

EXPLICIETE KAN-BEPALINGEN	De regering wil dat mensen die een beroep doen op de Participatiewet zich door gemeenten <u>gezien, gehoord en geholpen voelen op een toegankelijke, responsieve en mensgerichte manier.</u> Dit juichen wij toe.
Expliciteren van maatwerk (artikel 18, eerste lid, Pw)	<i>Individualisering daar waar nodig</i> , bestaand artikel wordt sterker gepositioneerd. Hierover geen opmerking/vraag. Dit juichen wij toe.
Maatwerkmogelijkheid bij de vierweken zoektermijn voor jongeren tot 27 jaar in kwetsbare situaties (artikel 41, elfde lid, PW).	Hierover geen opmerking/vraag. Dit juichen wij toe en is in lijn met ons gedachtegoed.
Afwijken van het principe aanvraagdatum is ingangsdatum: bijstand met terugwerkende kracht (artikel 44, tweede lid Pw).	Geen vraag/ opmerking. Spreekt voor zich; er ontstaat meer ruimte om, op individuele basis, bijstand toe te kennen met t.w.k.
Bij AMvB nader in te vullen mogelijkheid tot verstrekking van categoriale bijzondere bijstand (artikel 35, achtste lid, PW)	Betreft het herinvoeren van een voormalige mogelijkheid. Geen opmerkingen; thans wachten op de nadere invulling via de AMvB.
ALGEHELE CODIFICATIE	

Bijstandsnorm (alleenwonende) alleenstaande bijstandsgerechtigde met niet-rechthebbende partner (artikel 24 PW)	Betreft het tenietdoen van sommige schrijvende situaties. Dit juichen wij toe. We zijn benieuwd naar de nadere uitwerking, mede gelet op de bestaande situaties.
Bijstandsnorm alleenstaande ouder zonder alleenstaande ouder-kop (alo-kop) (artikel 24a PW)	Geen vragen/ opmerkingen.
Geen kostendeler bij tijdelijk verblijf (artikel 19a, derde lid, PW)	<ol style="list-style-type: none"> 1. 6 maanden termijn is gekoppeld aan de in den lande gaande pilot 'samenwonen op proef?' 2. Dit artikel kan ook worden gekoppeld aan mantelzorg. Soms is tijdelijke kostendeling aan de orde vanwege het verlenen van mantelzorg. In dat geval: Moet de professional bepalen of de mantelzorger ook daadwerkelijk degene is die mantelzorg zou moeten leveren? Of juist aannemen dat het zo is? (Al dan niet met het inwinnen van advies van een sociaal-medisch expert). 3. Situatie: bijstandsklant woont tijdelijk in bij een ander om mantelzorg te verlenen. De mantelzorg is toegestaan en daarmee ook dat het wellicht het verrichten van arbeid in de weg staat. Er is echter ook sprake van thuiszorg. Wordt de bijstandsklant geacht arbeid te verrichten gedurende de thuiszorg uren? Andersom: De hoofdhuurder (bijstandsklant) is de mantelzorgverlener en neemt bijvoorbeeld een volwassen kind in huis nadat deze dakloos werd. De kostendelersnorm wordt tijdelijk niet toegepast. Het kind blijkt extra begeleiding nodig te hebben. Er is daarmee wellicht ook sprake van mantelzorg en mogelijke, tijdelijke, vrijstelling van arbeid. Is, of blijft, dit een mogelijkheid binnen de PW in balans?
Mantelzorg	
Onverwijd de mogelijkheid bieden tot het indienen van een aanvraag na	Geen vragen/opmerkingen. Dit artikel spreekt voor zich.

melding (artikel 41, vierde lid, PW)	
Gelijkstelling aanvraag bijstand, Bbz, IOAW of IOAZ (artikel 43, zesde lid, Pw)	Geen vragen/opmerkingen. Dit artikel spreekt voor zich.
STIMULANS TOT RE-INTEGRATIE, PASSEND BIJ DE HETEROGENE DOELGROEP.	
Verruiming van de bijverdiengrenzen	<p>Passage MvT: '...Indien betrokkene over een inkomen beschikt boven de bijstandsnorm.' Er is al eerder discussie geweest over het interpreteren van deze zin. Gaat het om het volledige inkomen zonder rekening te houden met de vrijlating? Of gaat het om een inkomen (netto) minus 15% waarbij de uitkomst van de som bepaalt of het inkomen al dan niet meer bedraagt dan de bijstandsnorm?</p> <p>Voorbeeld:</p> <p>1. Bijstandsnorm € 1000 Inkomsten € 950 netto. Vrijlating 15% = € 142. Totaal € 1000 + € 142 = € 1142 netto.</p> <p>2. Bijstandsnorm € 1000 Inkomsten € 1000 netto. Uitkering wordt beëindigd ivm beschikken over voldoende middelen. Feitelijk minder te besteden. Risico: inkomsten bewust < bijstandsniveau houden om zo voordelen te blijven ontvangen.</p> <p>Dit is niet onbekend. Reactie van het Rijk tot op heden: armoedeval opvangen met evt stimuleringspremie. Een dergelijke premie is kortdurend. Werken blijft hiermee nog steeds niet lonend; in de bijstand blijven is lonender. Uiteraard begrijpen wij dat juist diegene die enkel nog maar parttime kunnen werken ook tegemoet worden gekomen.</p> <p>Suggestie: afschaffen huidige toeslagensystematiek, breder kijken.</p>
Versoepelen aanvraagprocedure	Geen vragen/ opmerkingen. Betreft het herinvoeren van een maatregel uit het verleden.

<p>(artikel 17 Pw en artikel 43a Pw)</p>	
<p>VERHOGING BESTAANSZEKERHEID VOOR DE BIJVERDIENENDE BIJSTANDSGERECHTIG DE</p>	
<p>(Automatisch) verrekenen van inkomsten uit arbeid op basis van gegevens uit de Polisadministratie (artikel 31, tweede lid, onder g en artikel 32, tweede en vijfde lid Pw)</p>	<p>Er is een risico wat betreft de accuratesse van de polisadministratie Is de klant hier daadwerkelijk mee geholpen? Inkomsten worden automatisch verrekend. De klant moet zelf bijhouden of het verrekende bedrag correct is. In hoeverre past dit bij het 'doenvermogen?' Een geconstateerde onjuistheid kan worden gecorrigeerd. Dit vraagt verwerkingstijd. In het negatieve geval ontvangt de klant bijstand lager dan waar hij/zij recht op heeft. Dit kan wellicht worden opgevangen met het bufferbudget. Daarmee wordt een niet bedoelde administratie in het leven geroepen. Leidt het aanbrengen van deze eenvoud juist niet tot meer werk?</p>
<p>Vereenvoudiging verrekenen vakantietoeslag, Individueel Keuzebudget (IKB) en eindejaarsuitkering (artikel 32 Pw).</p>	<p>Vereenvoudiging juichen we toe mits het geen extra administratieve handelingen oplevert. Dit kunnen wij nu nog onvoldoende inschatten.</p>

Invoering bufferbudget (artikel 34b Pw)	<p>De gemeente kan het bufferbudget voor de duur van 12 maanden toekennen op het moment dat daar naar het oordeel van het college noodzaak toe is. Het bufferbudget hoeft en kan niet aangevraagd worden door de bijstandsgerechtigde. De gemeente neemt een gemotiveerd besluit bij het toekennen van het bufferbudget, dit gebeurt eenmalig voor 12 maanden</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Het gaat om een bedrag om niet? 2. Invorderingsbepalingen zijn hier niet van kracht? 3. Een dergelijk budget kan leiden tot polarisatie. Het toekennen van een dergelijk budget vraagt ook om controle nodig: is het budget inderdaad juist vastgesteld? Was het te hoog of wellicht toch te laag? Dit zijn extra administratieve handelingen. Is er sprake van een automatische inkomstenverrekening vanuit de polisadministratie dan vraagt dit om een handmatige controle op inkomsten: welke klant heeft (problematische) wisselende inkomsten en welke niet? Het al dan niet toekennen van een bufferbudget en aan wie, moet in dat geval handmatig worden bepaald.
EEN BREDER PERSPECTIEF OP PARTICIPATIE, MET DAARBIJ PASSENDE, REËLE, VERPLICHTINGEN EN GEDIFFERENTIEERDE HANDHAVING	
Maatregelen	<p>Dit spreekt voor zich.</p> <p>De aanpassingen van de Participatiewet moeten leiden tot duidelijkheid en ruimte voor differentiatie in participatievormen, meer op maat toe te passen verplichtingen en een daarbij passend en proportioneel maatregelenregime.</p>
Generieke participatieplicht en toespitsen van	<p>Dit spreekt voor zich.</p>

verplichtingen op het individu	
Ruimte voor het eigenstandig vormgeven van Participatie (PM Pw)	Waar ligt het mandaat als er discussie ontstaat tussen klant en de professional over de invulling van de participatie?
Mogelijkheden re-integratie bepalen door arbeidsdeskundige	Huidige instrumentarium zoals inzet door participatiecoaches is voldoende. Arbeidsdeskundige wordt ingezet waar nodig (maatwerk). Op voorhand inzetten van een arbeidsdeskundige werkt medicalisering in hand.
<u>Mogelijkheid voor gemeenten om aanbod te doen van activiteiten gericht op</u> <u>maatschappelijke participatie</u>	Geen vragen en of opmerkingen.
Verbreiding van het experimenteerartikel (artikel 83 Pw)	Geen vragen en of opmerkingen.
Generieke participatieplicht en toespitsen van de verplichtingen op het individu (PM Pw)	Geen vragen en of opmerkingen.

<p>Meer ruimte voor gemeenten voor afstemming op individuele omstandigheden bij opleggen van maatregelen (PM Pw)</p>	<p>Geen vragen en of opmerkingen.</p>
<p>ALGEMEEN</p>	
<p>Financiën</p>	<p>Er worden geen extra middelen beschikbaar gesteld; de lastenverzwaring wordt voldaan via de lastenvermindering. Er komen echter meer administratieve taken, verzwaring van de intensiviteit van de dienstverlening; dit vraagt om meer capaciteit.</p>
	<p>De nieuwe wetgeving stimuleert participatie in de breedste zin van het woord zodat ieder mens daadwerkelijk meetelt. Dit uitgangspunt onderschrijven wij volledig De financiële prikkel is thans nog niet maatschappelijk georiënteerd. Nu is de insteek arbeidsmarkt gerelateerd.</p>